

Nikdy není pozdě

Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království. (L 23:42)

1. čtení: Izajáš 52:13-53:7

Hlavní čtení: Lukáš 23:32-49

ÚVOD: UŽ JE POZDĚ...

Milí bratři a milé sestry,

mockrát jsme si povzddechli, že je na něco pozdě. Že něco udělat či říct už nemá smysl. Třeba: *Už je pozdě, abych se tomu člověku omluvil.* Nebo: *Už nemá smysl, abych se to vůbec snažil napravit.* Možná jsou to jen naše výmluvy. Třeba ještě není pozdě, jen nám se zkrátka nechce: Vystoupit z naší komfortní zóny. Překročit vlastní stín. Udělat něco navíc. S rizikem, že se daná věc nepodaří, že budeme druhým lidem k smíchu, že to nikdo neocení. Ale na druhou stranu: Pravdou je, že často je už na něco pozdě. Zemřelému příteli už se neomluvíme. A tak nám zbývá jen smutek nad hrobem. Dospívající dítě už nepřevychováváme. Pomluvu už zpět do úst nevrátíme. Často jsou v našem životě karty už rozdané. Kostky jsou vrženy. Vlak je rozjetý. Do něj už nenastoupíme.

A přesto někdy platí, že nikdy není pozdě. Nikdy není pozdě. Na co, bratři a sestry, není nikdy pozdě? Dnešní biblická pasáž jmenuje modlitbu a vyznání vin. Na přímlyvnou modlitbu a na pokornou prosbu o milost není nikdy pozdě.

Právě jsme slyšeli o posledních okamžicích pozemského života našeho Pána Ježíše. A také o posledních chvílích těch dvou zločinců, kteří visí na kříži vedle něj. A zdá se, že v jejich případě je už na všechno pozdě. Co zbývá ze života? Co s takovým životem ještě lze v danou chvíli učinit? Leda rychle skonat. Co nejdřív umřít. A moc se při tom umírání netrápit, což je ovšem v jejich případě problém. Absurdní přání. Za prvé: Oni neovlivní, kdy vydechnou naposledy. A za druhé: Kříž, jakožto popravčí nástroj, vymysleli Římané kvůli tomu, aby zstrašili obyvatele římské říše. Strašnější, bolestivější a delší popravu do té doby zřejmě nikdo nevymyslel. Jak praví židovský historik Josephus Flavius, současník apoštolů: Ukřižování bylo „nejubožejší ze všech smrtí.“

Život je tedy nenávratně pryč. A to, co nás čeká, bude strašné. A přece: Na modlitbu, přímlyvnou i kajícnou, na vyznání vin a upřímnou prosbu o Boží milost jim ještě síly i čas vystačí.

I. NA MODLITBU NENÍ NIKDY POZDĚ

Nejprve přemýšlejme nad přímlyvnou modlitbou Pána Ježíše. Kristus je odveden za město Jeruzalém, které mu ještě před pár dny vzdávalo čest a slávu. Na místě zvaném Lebka ho římsí vojáci ukřižovali. K radosti všech jeho odpůrců. K radosti všech, kterým byl z nějakého důvodu trnem v oku. Někteří ho nenáviděli proto, že z jejich pohledu pobuřoval lid ke vzpouře, což mohlo vyprovokovat Římany k odvetné akci. *A to přece nechceme. Vždyť my si celkem dobře žijeme.* Jiní ho nesnášeli, protože jim nastavoval zrcadlo. Kritizoval jejich způsob života, jejich víru, jejich náboženskou praxi. A to málokdo unese, že?

A přesto: V bolestech, pár hodin před posledním vydechnutím, se Ježíš modlí právě za tyto své nepřátele. Je to nádherná věta, krásná prosba plná milosrdenství a lásky:

- ***Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.***

Pán Ježíš se zde projevuje jako dobrý učitel. K tomu přece vedl své učedníky: Aby milovali své nepřátele. Aby se za ně modlili. Prikazoval jim:

- ***Žehnejte těm, kteří vás proklínají, modlete se za ty, kteří vám ubližují.*** (L 6:28)

A co druhé učil, sám teď činí. On nekázal vodu, zatímco by sám pil víno. Nevybízel své učedníky k něčemu, podle čeho by se sám neřídil. Pán Ježíš své nepřátele neproklíná, nevyhrožuje jim Božím soudem, na rozdíl od některých mučedníků. Nepřeje jim zlé. Ba naopak: Přimlouvá se za ně. Přeje jim to nejlepší, co se v jejich životě ještě může odehrát. Přeje jim, aby u Boha našli odpuštění. Aby se nad nimi Bůh smiloval. A vida!

- ***Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.*** (Jk 5:16)

Bůh tu vroucí prosbu z kříže slyší. Bůh ji v nějaké podobě také vyslyší. A proč by také neměl, že? Vždyť jde o jeho milovaného Syna, který ho prosí za své odpůrce. A na co čekat? Proč otálet? Bůh tu přímlyvu vyslyší hned. Okamžitě. Bez zbytečných odkladů. Prvním plodem Kristovy modlitby je ten zločinec na kříži, který se obrátí k Bohu. První plody Kristovy modlitby se ukážou ještě dřív, než Kristus zemře.

Bratři a sestry, na přímlyvnou modlitbu by nemělo být nikdy pozdě. Na přímlyvu za ty, za které se nikdo nemodlí. Za ty, kteří nám třeba i ublížili. Za ty, kteří nás neměli rádi. Za ty, kteří se zatím ani Boha nebojí, kteří v něj nevěří a s tímto postojem se jednou mají postavit před svatý Boží trůn. Za ty se modlit a přímlyvat u Boha: Na to nesmí být nikdy pozdě.

Možná namítnete: *Ale my přece nemáme před Bohem takovou pozici, jakou měl jeho milovaný Syn Ježíš.* Nesouhlasím! My máme stejnou pozici před Bohem, jakou měl a má Ježíš Kristus. Tu významnou pozici Božích dětí, které Otec miluje, kterým Otec rád naslouchá, nám Kristus vydobyl právě na kříži. A tak: Když tehdy ochotně naslouchal modlitbě Pána Ježíše, chce slyšet i naše prosby. A chce podle nich jednat.

Možná si ale povzdechnete: *Jaké to měl Pán Ježíš štěstí, že ještě za svého života dosáhl útěchy. Vždyť on směl ještě před posledním vydechnutím vidět na vlastní oči, že Bůh jeho prosbu vyplnil. Takové štěstí my třeba mít nebudeme.* Vzpomínám si na jednu sestru, která mi před smrtí s pláčem sdělovala, že se tolik modlila za své blízké, aby se víc drželi Pána Ježíše. Aby na něho nezapomněli. A že nevidí žádné ovoce svých přímlyv. Jako by Bůh jejím modlitbám vůbec nenaslouchal. Dnešní příběh z Písma svatého, bratři a sestry, je odpovědí na takové těžké otázky. Vždyť: Co se stalo poté, když Ježíš zavřel oči? Římský setník pod křížem velebil Boha a zvolal:

- ***Tento člověk byl vskutku spravedlivý.***

Říman, který dohlížel na popravu. Pohan se přiznává k jedinému Bohu Izraele. A vyznává, že tento Ježíš žil a zemřel jako spravedlivý. Možná mu bylo nakonec líto, že ho tam nechali tak potupně zemřít. Možná cítil sounáležitost s tímto Ježíšem. Možná se mu Kristus stal dokonce zrcadlem, podle kterého bude napříště poměřovat svůj život. Možná činil pokání. Kdo to ví? A není to vlastně jedno? Každopádně se v něm něco hnulo správným směrem.

A jak se zachovaly zástupy, poté co Kristus odevzdal svého ducha nebeskému Otci? Vysmívali se ti lidé Pánu Ježíši dál? Odešli do svých domovů s pocitem zadostiučinění? S uspokojivým pocitem, že je dobře, že ten Ježíš konečně zemřel? Někteří zřejmě ano. Ale na druhou stranu Lukáš vypráví:

- ***A ti, kdo se v celých zástupech sešli na tu podívanou, když viděli, co se stalo, odcházeli bijíce se do prsou.***

Činili pokání, bratři a sestry. Činili pokání, jistě na základě Ježíšovy přímlyvy. A tím to zdaleka neskončilo. Co bylo dál? Za několik týdnů, při Letnicích, se ke Kristu obrátí 3000 lidí. Duch svatý je přivede k Pánu Ježíši. A to na základě Petrova kázání, ve kterém těm svým posluchačům řekne:

- ³⁶ *At' tedy všechn Izrael s jistotou ví, že toho Ježíše, kterého vy jste ukřižovali, učinil Bůh Pánem a Mesiášem.* ³⁷ *Když to slyšeli, byli zasaženi v srdci a řekli Petrovi i ostatním apoštolům: "Co máme dělat, bratří?"* ³⁸ *Petr jim odpověděl: "Obráťte se a každý z vás at' přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Duchu svatého.* ³⁹ *Neboť to zaslíbení platí vám a vašim dětem i všem daleko široko, které si povolá Pán, náš Bůh.*" (Sk 2:36-39)

Věřím, že toto všechno se dělo také díky Ježíšově modlitbě na kříži. Vždyť v té chvíli se k němu obracejí mnozí jeho předešlí odpůrci. Nebo alespoň lidé, kteří mu úplně nefandili.

A v souvislosti se silou přímlyvné modlitby, na kterou není nikdy pozdě, ještě vzpomeňme Štěpána. Když ho kamenovali,

- *klesl na kolena a zvolal mocným hlasem: "Pane, odpusť jim tento hřích!" To řekl a zemřel.* (Sk 7:60)

Jistě, my nemůžeme vědět, jak přesně Bůh naložil s touto jeho prosbou. A on se to za svého pozemského života už také nedozvěděl. Jedno však víme: Ten, který jeho popravu schvaloval, byl Saul z Tarsu, farizeus pronásledující křesťany. Kristus ho však u Damašku zastavil, oslepil, pokořil, usvědčil z hřichu a cele obrátil k sobě, na svou stranu. Věřím, že také díky přímlyvám mučedníka Štěpána.

Bratři a sestry, modleme se za druhé, dokud dýcháme. Možná také dokud nám to ještě myslí. Modleme se za ty, které milujeme, ať už se chovají jakkoli. Modleme se i za ty, které úplně nemusíme pro jejich zlé chování, podivné postoje nebo zvláštní smýšlení. Nevíme, jak Bůh s našimi modlitbami naloží. Nevíme ani, kdy je vyslyší. Nemáme žádnou záruku, že naše přímlyvy Bůh vyslyší už za našeho života. Ale to pokorně přenechme na něj.

II. ANI NA OBRÁCENÍ (POKÁNÍ) NENÍ NIKDY POZDĚ

A teď se zaměříme na toho zločince na kříži. Ten je prvním plodem Kristovy přímlyvné modlitby za jeho nepřátele a odpůrce. Lukáš ho nazývá zločincem. Kriminálkem, který sám sobě zpackal život. Nejspíš také nepřímou zkažil život své rodině tím, že ublížoval lidem kolem sebe. Možná to byl vrah. Nebo lupič. Smrtí na kříži se totiž kapsáři a drobní zlodějčci zpravidla netrestali. Tento člověk tedy měl pořádný vroubek. Svými zločiny si vytvořil veliký dluh vůči společnosti. Dluh, který teď musí „splatit“ strašnou smrtí.

Víte, co o těchto událostech říká třeba evangelista Matouš? Že v tu chvíli tupili Pána Ježíše oba zločinci ukřižovaní vedle něj. (Mt 27:44) Tedy: Tento kriminálník se nejprve rád navážel do Ježíše. Spolu s tím druhým si z něj dělal legraci, utahoval si z něj, rouhal se mu. Choval se úplně stejně, jako všichni ostatní Ježíšovi odpůrci stojící pod křížem.

A najednou: Změna o 180 stupňů! Blesk z čistého nebe. Z rouhače a posměvače, který poslední chvíle svého promarněného života tráví tím, že se vysmívá nevinnému člověku, se stane kající hříšník. Jak je to možné, bratři a sestry? Jak to vysvětlíme? Na to nám nestačí ani zdravý selský rozum, ani doktorát z psychologie. My nemáme lepší vysvětlení, než že to je Boží dílo. Že se to stalo na základě Boží veliké a svrchované milosti.

Bůh se rozhodl vyslyšet modlitbu svého Syna. Bůh se rozhodl zachránit jednoho odsouzenec na smrt před věčnou smrtí. Bůh se rozhodl spasit jen jednoho z nich. Nemusel zachraňovat ani jednoho. Mohl zachránit oba. Ale my to víme jen o jednom. To je svrchovaný, suverénní projev Boží milosti.

Jak jinak bychom dokázali vysvětlit, že z rouhače se v bolestech stane kající hříšník? Co ho k tomu přimělo? On sám? Jak mohl poznat, že ten, který vedle něj na visí kříži, je spravedlivý? A jak došel k tomu, že ho ten spravedlivý může zachránit?

Všimněte si: Ten první zločinec také toužil po záchraně. Po záchraně před tělesnou smrtí. Říkal Ježíši:

- ***To jsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!***

Zachraň nás, abychom dál mohli žít přesně tak, jak jsme žili doposud. Ale tento druhý nechce zachránit před smrtí. Neprosí o dar několika šťastných let na zemi. Neprosí o navrácení starého života. On ví, že zemře. Ví, že musí projít údolím temných stínů. Neprosí o záchranu před tělesnou smrtí. On prosí o záchranu po smrti. Prosí Krista o dar nového života. Nejprve okřikuje toho svého kolegu:

- ***Ty se ani Boha nebojíš? Vždyť jsi sám odsouzen ke stejnému trestu. ⁴¹ A my jsme odsouzeni spravedlivě, dostáváme zaslouženou odplatu, ale on nic zlého neudělal.***

To je začátek pokání, bratři a sestry. To je moment obrácení. Ten člověk se začal bát Boha. Uvědomil si, že za chvíli se postaví před Boží soud. A že před tímto soudem nemůže dopadnout dobře. Svůj život si zpackal. A může si za to sám. Jak moc se ta jeho slova liší od všemožných omluv a výmluv, kterých mají plná ústa lidé kolem nás a někdy i my sami! Nikdo za nic přece nemůže, bratři a sestry. Každý z nás je obětí systému, obětí špatné výchovy rodičů, výsledkem nezdravého prostředí, otrokem svých genů, či svých potřeb a vášní. My ani nepotřebujeme obětního beránka, Pána Ježíše Krista. Vždyť na počkání sestavíme celou armádu obětních beránků. Chováme se v takových případech jako Adam v zahradě. Adam se provinil proti Bohu, neposlouchá ho. Ale pak se snaží celou svou vinu hodit na druhé. Nepřizná se. Svalí svůj hřích na svou ženu, a dokonce i na Boha:

- ¹¹ *Bůh mu řekl: "Kdo ti pověděl, že jsi nahý? Nejedl jsi z toho stromu, z něhož jsem ti zakázal jíst?" ¹² Člověk odpověděl: "Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl." (Gn 3:11-12)*

Ne tak tento zločinec! On přiznává, že na tom kříži visí oprávněně. Že byl spravedlivě odsouzen. Že dostává zaslouženou odplatu za své hříchy, za zlé skutky, kterých se dopustil. To všechno uznává. A zároveň má strach ze setkání s živým Bohem tváří v tvář. On naplňuje to, co Pán Ježíš říkal svým učedníkům:

- ⁴ *Říkám to vám, svým přátelům: Nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo, ale víc už vám udělat nemohou. ⁵ Ukážu vám, koho se máte bát. Bojte se toho, který má moc vás zabít a ještě uvrhnout do pekla. Ano, pravím vám, toho se bojte! (L 12:4-5)*

A tak se ten člověk chytá poslední naděje. Pána Ježíše. Bůh mu otevřel oči, aby v něm uviděl spravedlivého člověka. Toho, který nic zlého neudělal. Toho, který ho může zachránit. Jak dnes říká prorok Izajáš o Pánu Ježíši:

- *Tím, co zakusí, získá můj spravedlivý služebník spravedlnost mnohým; jejich nepravosti on na sebe vezme. (Iz 53:11)*

A tak to ten zločinec zkusí. Obrátí se na Ježíše a poprosí ho:

- ***Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království.***

On zkrátka uvěřil, že tento Ježíš je Mesiáš. Pochopil, že tento Mesiáš už z kříže nesestoupí, aby si zachránil holý život. Že na tom kříži Ježíš hodlá zemřít. On to pochopil. Přestal se mu kvůli tomu vysmívat, na rozdíl od ostatních. Pro jiné to byl důkaz, že Ježíš je podvodník, žádný Zachránce. Ale pro něj nikoli. Ježíš je skutečný Zachránce, skutečný Spasitel, skutečný Mesiáš. Na kříži zemře. Ale jednou přijde živý a mocný. Vráti se zpět na tuto zem a nastolí mesiášský věk. Věk, při kterém Kristus vzkřísí všechny spravedlivé.

Tento kriminálník ví, že nemá žádné právo nazývat se spravedlivým. Ale kdyby se nad ním Kristus smiloval... Kdyby mu daroval milost... Kdyby mu slíbil život nový a věčný... Kdyby si tak na něj jednou vzpomněl, vzkřísil by jej z mrtvých a přijal by jej mezi své přátele...

- **Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království.**

A co mu Ježíš odpoví? Co odpoví na tuto zoufalou a pokornou žádost?

- **Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.**

V pravdě ti říkám: Já jsem Mesiáš. Já jsem tvůj Zachránce. Já se za tebe postavím před Božím soudem. Já tě ochráním před trestem, který by sis plně zasloužil. Já za tebe nyní zemřu. Všechny tvé hříchy zemřou dnes spolu se mnou. Já tě vezmu k Bohu už dnes. A v poslední den, až se vrátím, tě vzkřísím k životu věčnému.

Bratři a sestry, ani na pokání není nikdy pozdě. Dokud dýcháme, na pokání není pozdě. A tak jsme Bohu vděční, že nám dnes vyprávěl o své lásce k hříšníkům. O své ochotě hříšníky omilostnit a přijmout za své děti, i kdyby promarnili a prohráli celý svůj život. Na základě Kristovy oběti na kříži to rád a ochotně učiní. Tuto nabídku, bratři a sestry, nesmíme promarnit.

Modleme se:

Pane Ježíši Kriste, nikdo z nás neví, kolik času mu ještě zbývá. A proto tě prosíme, abys byl milostiv vůči našim blízkým, které máme tolik rádi a na kterých nám záleží. A prosíme tě také za všechny, kteří nám nedávají moc důvodů k tomu, abychom je milovali. Proměň je. Pracuj s nimi. Přiveď je k bázni před Bohem, k lítosti nad hříchem, k touze po milosti a novém životě. Zachraň je, Pane. A i s námi pracuj. Protože ani my někdy nemáme místo v srdci pro pravou bázeň Boží, ani my nejsme poslušní, ani nám kolikrát není líto, že tě zahanbujeme a děláme ti ostudu. Smiluj se i nad námi, Pane Ježíši. Amen.